

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 3. sz.

A városok rendezése.

A közigazgatás bár az utolsó években sokat javult, de tulajdonképeni feladatának azért nem felel meg ma sem, mert tulajdonképeni működési körétől elvonják a formákhoz való szigorú alkalmazások, melyek nehézkessé, megbizhatatlanná teszik. Mindezek a hibák a bürokratizmus tultengéséből erednek és hogy az évtizedeken át jelzett reform máig sem valósult meg egészen, az javaslatokban annak tudható be, mert a városokra újabb és újabb terheket róttak, melyek feladata körén kívül esnek, anélkül, hogy végrehajthatóságuk előfeltételeit megállapították volna. Az önkormányzati jogot nem hozták közelebb az élet örökös fejlődésének eredményeihez, mert sok tekintetben ezt a jogot meg is nyirbálták és egyes városokat anélkül hogy geográfiai szempontból is megfigyelték volna ipari vagy kereskedelmi tekintetben, a protekció rendszer keretében tulságos sok adománnyal becéztek, másokat maguk szegénységében végképen gyámolítás nélkül hagytak, amely városok nem tudtak semmiféle irányban haladni.

A közigazgatás rekonstruálására felette nagy szükség van. A külföldi mintára szabott egyszerűsítés nem hozott szemmel látható eredményeket. Egyszerűsítették, de egyre zavarosabb lett, a rendszerük kuszált, szövevényes, az ügymeneti labirint zavarral béleli az ügyesbajos ember dolgát. A bíróban dolgozó törvényjavaslat készítői a községi és városi életet a maga valóságában nem ismerik, teóriában ragódnak, javaslatot javaslat nyakára készítenek és a legtöbbnek a kiinduló pontja téves.

A magyar alkotmányt s intézményeinek javarésztét egy hosszú történeti fejlődés eredményének tekinthetjük. Így a vármegyék, járások, városok önkormányzati joga is a törté-

nelem fejlődésének retortáján szűrődött át

Az a körülmény, hogy az 1886. évi törvényhozás megállapította a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városokat, nem hozott javulást, mert ez a kis osztályozás szerintünk egészen felesleges. Mert némely faluszerű rendezett tanácsú város csak éppen azért, mert kevesebb lakossága van, kevesebb jogkörrel bír, mint a másik. A fogalmak összezavarására vezet, ha a földrajzilag határolt vármegyét, várost, községeket közigazgatási és politikai fogalmak szerint kell osztályozni anélkül, hogy a szervezetek különbséget nem ismernek. Szerintünk a városok szervezetének egyformának kell lenni.

A városok szervezetét egyszerűsíteni kell. Élén a polgármester álljon, mellette a tanácsosok, akik a tanácsot alkotják. A rendőrség és az árvaszék a városok szervezetéből kikicsakolandók. A törvényben taxative azok az ügyek sorolandók fel, melyek a polgármester és amelyek a tanács hatáskörébe tartoznak. A városok tisztviselőit a város népességéhez mérten a közgyűlés válaszsza. Birjon a közgyűlés szabályrendeletek alkotásának jogával, ellenőrizze, a közigazgatás menetét, fegyelmi hatóságként kepezzen a tisztviselők felett, de ne legyen felelősségi fórum, hanem bizonyos, általános érdekű ügyekben csak véleményező testület.

A városok tisztviselői a vármegye tisztviselőivel, alárendeltségi viszonyban ne legyenek és a vármegye főispánja legyen a városok főispánja is.

Egyenlő jogot minden városnak! Több hatáskört nekik, hogy a maguk önkormányzatával kapcsolatos kulturális teendőket is teljesíthessék.

Szükséges, hogy az állami közigazgatási teendők alól a városi tisztviselők mentessenek fel, vagy ha már a városok

tisztviselőivel végeztetik a munkát, a városok oly módon kárpótoltassanak, hogy államsegély elsősorban a városi alkalmazottak javadalmazására vagy más közszükségletekre legyen fordítható.

A szabadkai és megyei ügyvédek magyar címtáblája.

Mi a nemzetiségek közötti összetartás ápolásának mindig hívei voltunk, de úgy, hogy azért a magyar államiság érvényrejuttatásából soha egyetlen jöttányit sem engedtünk.

Mi voltunk azok, akik többször foglalkoztunk dr. Blau Géza ügyvédnek a helybeli ügyvédi kamarához benyújtott indítványával, amely kimondatni kéri, hogy a kamara területén az ügyvédek csak magyar felirású címtáblát használhassanak. Sokáig késett a döntés ezen indítvány fölött. Végre a kamara vasárnap választmányi ülésében foglalkozott vele, de sajnos, úgy, hogy az indítványt Blau Géza dr. egyetlen szavazata ellenében nem fogadták el.

Révész Ernő dr. indítványa képezte a határozat alapját, mely szerint a kamara ügyrendjében és ügyvédi rendtartásban nem talál olyan intézkedést, amelynek alapján a kamara végrehajtható határozatot hozhatott volna az indítvány értelmében.

Szomorú határozat ez, mely csak azon esetben állhatna meg a helyét, ha más kamarák eddig hasonló határozatot nem hoztak volna. De hiszen a kamara példát vehetett volna az aradi és temesvári kamaráktól, amelyek már kimondták, hogy az ügyvédek területeiken kizárólagos magyar felirású táblát használhatnak csak.

Ellenvetésül hozták fel azt is, hogy a kamara nem akar politizálni és így vizsályt keltene. Nagyon hamis ellenvetés. Hát nem emlékezik a kamara, hogy a többiek mintájára a szabadkai is politizált, igazán politizált akkor, amikor Lányi igazságügyminiszternek kinevezéséről szóló leiratát nem vette tudomásul.

Ez igazán politika; a magyar felirású címtábla a politikától jóval messzebb áll. Hiszen a magyar államiság teljes érvényesítésére az ügyvédek mintegy az esküje kötelezi. Az ügyvéd esküszik a magyar állam érvényesítésére, a magyar alkotmány megvédésére. Ezeket pedig nem teheti meg jobban, mintha címtábláján is kifejezésre juttatja a magyar államiságot.

Ha küzdeni tudtak a magyar vezény-nyelvért, akkor ezért még-

inkább küzdeni kellene, mert ennek a magyar felirásnak a megvalósítása csupán csak a magyar állampolgároktól függ.

Bárkinek essék is rosszul, amit elmondottunk, az igazság kedvéért el kellett mondanunk.

A szabad lyceum tanfolyamának megnyitása.

Na délelőtt 10 órakor nyílt meg a szabad lyceum nagyfontosságú kulturális missziót teljesítő, leányok számára rendezett továbbképző tanfolyama.

Az eredeti terv szerint Milkó Izidor dr., a szabad lyceum elnöke nyitotta volna meg a tanfolyamot, de ebben hirtelen közbejött betegsége megakadályozta. Az ünnepélyes megnyitást tehát Bolits József dr. kulturtanácsos, a szabad lyceum alelnöke végezte nagyszámu leányövendékek, a növendékek szülei és a szabad lyceum tagjai előtt.

A továbbképző tanfolyam rövid ismertetése után a tanfolyamot megnyitónak jelentette ki, mire Haas Mariska tanítónő azonnal elkezdte az angol nyelv tanítását a Berlitz-módszer szerint. A tanítás elejét a megjelent szülők és vendégek is meghallgatták.

Felsorolhatjuk most már az egyes tantárgyakat és az ezek tanítására felkért tanárok neveit is.

Az esztétikát és a magyar irodalomtörténetet Toncs Gusztáv főgimnáziumi tanár adja elő.

A történelmet Loosz István főgimnáziumi tanár.

A természettudományt Loosz István főgimnáziumi tanár.

Az angol és német nyelvet Haas Mariska tanítónő.

A francia nyelvet Elek Artur né A gyakorlati zenét és a zene elméletét részét Volszky Emilia urnő.

A rajzot és a festészetet Csovicz Ilona festőművész.

A tanterv biztosítékot nyújtanak arra, hogy a továbbképző tanfolyam minden tekintetben meg fog felelni magas hivatásának.

Adatok Szabadka forgalmáról.

A kereskedelmi és ipari élet legbeszédesebb dokumentumai a posta, távirat és telefon statisztikai adatai. Milyen nagy és eltérő Ausztria behozatala és kivitele között Magyarország, illetve Magyarország földre mutatja, hogy Magyarországból Ausztriába 1903-ban 1,939,900 csomagot szállítottunk, míg Ausztriából Magyarországra 6,062,70 csomag érkezett; összesen Ausztriából 11,214,690

Minden iparos neve, lakása és foglalkozása **ingyen** lesz közzé a Czim és Lakjegyzékben

csomagot szállítottak el, tehát a csomagoknak több, mint fele hozzánk érkezett; ugyanezen arány van a postautalványoknál, — amennyiben Ausztriából Magyarországra 1741.565 postautalványon 126,205.900 koronát küldöttek, — míg Magyarországból Ausztriába 3,126.840 utalványon 203,908.461 koronát küldöttünk el.

Szabadka város forgalmáról a következő érdekes összehasonlítás beszél. Eladatott postaérték

	1898-ban	1903ban
Budapest	11,708.000	K.13.708.000
Zágráb	634.000	841.256
Fiume	550.000	766.922
Pozsony	600.000	687.690
Temesvár	800.000	644.376
Szeged	474.000	596.001
Arad	464.000	489.325
Kolozsvár	390.000	465.530
Nagyvárad	242.000	422.914
Nagyszében	250.000	357.349
Versec	170.000	338.933
Brassó	268.000	337.066
Pécs	290.000	317.876
Győr	270.000	314.416
Kassa	322.000	297.053
Sopron	224.000	284.686
Miskolc	240.000	263.543
Szombathely	204.000	251.152
Ujvidék	210.000	237.334
Eszék	166.000	232.249
Szabadka	216.000	221.379

Elég lesz ennyi a rendelkezésre álló adatokból. Szabadka forgalma tehát, mely öt év előtt a felsorolt városoké mellett jóval kisebb volt, ma már Eszékét felülhaladta s Ujvidékét, Szombathelyét, Mikolcét nagyon megközelítette. Viszont láthatjuk a kimutatásból, hogy Temesvár, a legnagyobb délmagyarországi iparváros és Kassa forgalma nagymértékben csökkent.

Kétségtelen tehát, hogy haladunk az ipar és kereskedelem terén, de micsoda ez még a kisebb osztrák városok felmelkedéséhez viszonyítva, mikor pl. a 15.000 lakósu, Bécsből ötnegyedóránnyi fekvésű St. Pölten forgalma is mennyivel nagyobb Szabadkánál, ahol 1898-en 262.000, az 1903. évben pedig 340.043 korona értékű postai értékek kelt el, nem is szólva Laibach, Budweis, Csernovicz, Klagenfurt, Meran, Eger, Marburg városokról, melyek jelentékenyen fölművelik a mi postai forgalmunkat, mely megfelelő lendületet fölmutatni nem képes.

A helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 20.

A közérdeklődés most Bécs felé fordul. A politikai világ egyelőre arra kíváncsi, hogy kit szólít magához a felség. Félhivatalos jelentés szerint három politikus van kiszemelve a közvetítő szerepére: Lukács László, Wekerle Sándor és Burián közös pénzügyminiszter.

A koalícióban szállongó hírek szerint ebben a pillanatban nem történt még döntés, hogy a három politikus közül kit hívnak meg. A koalíciós hangzatokból ítélve úgy látszik, hogy leginkább Lukács Lászlóval tárgyalnának, mint aki a koalíció minden tagjának szemében igen kedves politikus.

Természetes, hogy ilyen válságos időkben egymás sarkában járnak a legkülönbözőbb kombinációk. Így ma délben a leghatározottabban beszéltek, hogy a miniszterelnök táviratot küldött Ikervárra Andrássy Gyula grófhhoz, aki sógoránál, Batthányi Lajos grófnál tartózkodik s közölte vele, hogy a király holnap kihallga-

táson fogadja. Viszont mások egész bizonyosra vették Khuen-Héderváry miniszterségét és így tovább.

A mi a Zichy János gróf nevéhez fűzött kombinációkat illeti, ma megszüntek. Ugyanis közhírré jutott, hogy ifjabb Zichy János gróf politikai környezetétől kijelentette, hogy ő se kormányelnökségre, se közvetítésre nem vállalkozik. De nem is hiszi, hogy őt e célra kiszemelték volna.

Kossuth Ferencz ma az egész délelőttöt lakásán töltötte s számos politikai látogatását fogadta. A koalíció részéről a politikai helyzetről hozzáintézt kérdésekre csak annyit válaszolt, hogy a helyzetet nem látja teljesen sötétnek.

Az orosz forradalom.

Varsó, szept. 20.

A városban nagyszámban vannak elterjesztve szocialista röpcédulák, melyek hírül adják több magas állású személyiség halálra ítéletét azzal, hogy ennek végrehajtását már a legközelebbi napokban megkezdik.

Rostock, szept. 20.

A Gehrke nevű itteni gőzöst a pétervári kikötőben a csőcselék világos nappal megtámadta, kifosztotta és a legénységre revolverrel lött, mire harc fejlődött ki, melynek folyamán a fűtő és két támadó megsebesült. A hajó kapitánya az esetről jelentést tett a kormánynak.

Lodz, szeptember 20.

Mint csak most tudódott ki, Grause Dávid szociáldemokratát augusztus 19-én kivégezték. Grause lött egy rendőrcsapatra, amikor ez egy embert, ki forradalmi kiáltványokat osztogatott, le akart tartóztatni és eközben egy rendőrt megsebesített. Mialatt a kiáltványok osztogatója elmenekült, Grauset letartóztatták és haditörvényszék elé állították, mely kötélt általi halálra ítélte. Utolsó szavai, amikor már az akasztófa alatt állt, ezek voltak:

— Ne sirassátok az elesetteket. Bátorságtok soha el ne lankadjon! Grause nem volt több 22 évesnél!

Bánffy a vizsgálóbíró előtt.

— Saját tudósítónktól. —

Ma reggel 9 órakor a törvényház III. emeletének folyosója, amelyen dr. Bakonyi vizsgálóbírónak a hivatal-szobája van, tele volt kíváncsi érdeklődőkkel. Jogász közönség és hírlapírók báró Bánffy Dezsőt várták, aki kijelentette tegnap, hogy ma önként jelentkezik a bíróságnál és kérni fogja ama levele, illetőleg levelei felmutatását, melyeket Zigányhoz intézett a famózus Zeysig-röpirat dolgában s amelyek bizonyos oldalról terjesztett híresztelések szerint őt kompromittálnák.

Délelőtti fél tizenegy óra volt pontban, amikor báró Bánffy megjelent fogatán az alkotmány-utcai törvényház épülete előtt.

Bánffy hamarosan a vizsgálóbíró elé jutott. Kérésére dr. Bakonyi bírótüstént felhozatta a fogházból Zigány Árpádot is, akivel együtt megjelentek a vizsgálóbírónál a védők: dr. Baracs és dr. Halmi is. A védők csak néhány percig időztek ben, aztán a vizsgálóbíró szembesítette Zigányt az önként jelentkezett báró Bánffyval.

Zigánynak a kihallgatása déli 12 óra után ért véget, tehát több mint másfél órát vett igénybe. Ugyanekkor elhagyta a vizsgálóbíró szobáját báró

Bánffy is. A köréje gyülekező képviselőknek, hírlapíróknak és ügyvédeknek nyomban felolvasta a sokat hánytorgatott levelet, amely szószerint így hangzik:

Budapest, 1905. VIII/16.

Tisztelt Zigány ur!

A német röpirat magyar nyelven való kiadatását nem tartom megengedhetőnek. Általában annak tartalma nem felel meg a magyar nemzeti szempontoknak. A magyar közönségnek elég, ha a lapok ismeretéből vesz róla tudomást.

A programmbővítést illetőleg sem érthetek önnel egyet; programot elvek alapján lehet és kell összeállítani és nem választási sikerek céljából. Ha az ár engem elsodor, azt elsősorban én fogom sajnálni, de elvek alapján és nem célok szerint csinállok politikát.

B. Bánffy Dezső.

Ezután Bánffy titkárával az utcán várakozó kocsijához ment és elhajtattott.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 23. A máv. altiszti kör szüreti mulatsága saját kerthelyiségében.

Szeptember 24. A katolikus legényegylet szüreti mulatsága, egyleti helyiségében.

Szeptember 24. A magyar vasutasok országos szövetségének megalakulása a máv. altiszti körben.

— Szabadságon. Pertich Ernő rendőrkapitány két heti szabadságot kapott, melyet hétfőn fog megkezdeni.

— Közgyűlés Baján. Bajáról jelentik, hogy a városi törvényhatóság Bezeredy István főispán elnökle alatt tegnap közgyűlést tartott, amelyen a kormány intő szótát iratárba helyezni határozták. A polgármesternek a passzív rezisztenciát megsemmisítő belügyminiszteri határozat ellen tett felterjesztését a közgyűlés jóváhagyta.

— Eljegyzés. Dr. Bohumicky Jenő kir. törvényszéki jegyző eljegyezte Windisch Berta urhölgyet Budapestről.

— Értesítés. A szabadkai nőipar-egylet által fentartott nőipariskolában a tanítás szeptember hóban megkezdődött. Oktatást nyerhetni a fehérnemű és felsőruhavarrásban és disz munkák készítésében. Beiratkozni lehet naponként d. u. 2 4 óráig az ipariskola helyiségében Kazinczy-(Gombkötő) utca, volt Schulhoff féle ház. Az elnökség.

— Az izraelita őszi nagy ünnepre szóló templomi belépő-jegyek még csak 5 napon át bérelhetők az izraelita hitközség irodájában. Szeptember hó 26-tól jegyek már egyáltalán nem adatnak ki.

— Városi földek bérbeadása. A bajmoki városi tulajdont képező szántóföldek bérbeadására megtartott árverések befejezést nyertek s az eredmény ezuttal is várakozáson felülinek mondható. A 2161 holdnyi földterület ugyanis átlagosan a költségvetési előirányzatnál és a kikiáltási árnál 23 koronával magasabb bérösszegért lett bérbeadva.

— Az ujvidéki Matica botránya. A Matica Ujvidéken tartott szombati közgyűlésén két tag oly heves módon szólalkozott össze, hogy végre tett-

legességre került a dolog. Az incidensnek előzményei ezek: A radikálisok nem voltak megelégedve a Matica elnökségével, dacára ennek, a régi elnököt, Hadzsics Antalt, az összes tisztviselőkkel együtt tavaly újra megválasztották. Az idén pedig már jóval a közgyűlés előtt észrevehető volt a radikálisok tulizgatott hangulata. A mostani közgyűlésen elnökül Hadzsics számolva e körülményekkel, az ülés megnyitásánál arra kérte a körülbelül 260 tagot, hogy őrizték meg higgadságukat, hogy ezáltal a közgyűlés méltóságát és nyugodt lefolyását biztosítsák. A radikálisok az egész gyűlés alatt éktelen lármát vittek végbe. Végre is nagy nehezen sikerült az évi jelentést felolvasni és tudomásul venni. Hadzsics Antalt ismét megválasztották elnöknek, még pedig majdnem egyhangulag. A választás eredményét óriási zajjal fogadták az ellenzékiek, miközben dr. Ilics Bránkó, a nemzeti alap ügyésze és a radikálisok egyik korifeusa és Tapavicza Momcsilo mérnök és ismert atléta között rendkívül heves szóváltás támadt, amely azzal végződött, hogy Tapavicza tetteleg inzultálta Ilicset.

— Temetés. Ma délután 4 órakor helyezték örök nyugalomra Jets Lajos városi állatorvost. A temetésen nagy számban voltak képviselve az elhunyt joviális öreg ur tisztelői és jóbarátai, valamint a gazdakör is, melynek az elhunyt egyik népszerű tagja volt.

— Magyar nyelvtanítás a nemzetiségi iskolákban. Köztudomásu, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter augusztusban kelt rendeletével szigoruan intézkedik, hogy az összes nemzetiségi iskolákban a magyar nyelv tanítására kellő gondot fordítsanak. A miniszter most újlag fölhívja a megyék alispánjait, hogy a törvényhatóság a tanfelügyelők útján szigoruan ellenőrizze rendeletének megtartását. Felhívja egyszer s mindenkorra alispánokat, hogy a megye törvényhatósága gondoskodjék kellő fedezetről a magyar nyelv sikeres tanításában kiváló tanítók és a kiváló eredményeket elért tanulók jutalmazására. Kötelezővé teszi a miniszter a magyar nyelv sikeres tanításában kiváló tanítók és a kiváló eredményeket elért tanulók jutalmazását. Kötelezővé teszi a miniszter a magyar nyelv legalább is is nyolc hónapon át való tanítását s megkivánja, hogy tankerületenkint a magyar nyelv tanításában kiváló tanítók közül legalább három-négy jutalmazást nyerjen.

— Változás a palicsi közlekedésben. A palicsi fürdőszézon közeli végét jelenti a villamos vasut menetrendjén eszközölt változtatás is, amennyiben ezentul már délután is csupán félóránként indulnak a kocsik.

— Névmagyarosítás. Kiskoru Hirschenhauser Erzsébet zentai illetőségű budapesti lakos családi nevét miniszteri engedéllyel »Havas«-ra változtatta.

— Szegedi utászok Zentán. A hadtestparancsnokság rendeletére a szegedi utászszázalajnak egy különítménye ma reggel Zentára utazott. A különítmény, mely egy tiszt, három altiszt és husz hidasból áll, egy régi zentai fahidat fog szétszedni. A különítmény mindaddig Zentán marad, míg a hidat teljesen szét nem rombolta.

— Ékszerlopás. Ma délután 1 órakor telefonon jelentették a központi rendőrségnek, hogy Frank Sándor helybeli borkereskedő lakásáról

több értékes ékszer tűnt el. Az inspekciós rendőrbiztos azonnal a helyszínére ment, hol megállapították, hogy három arany óra, három női arany karperec és két arany nyaklánc hiányzik a szekrényből, amelyben az ékszereket tartották. Körülbelül három hét előtt még megvoltak az ékszerek, de azóta nem vették ki a szekrényből s csak most fedezték föl a hiányt. Valószínű, hogy házi tolvaj a tettes, mert a szekrény mindig nyitva volt s így a cselédség közül bárki is könnyen hozzáférhetett. A kár 830 korona.

— **Ha jól és olcsón** akarjuk szükségletünket beszerezni, **cipő, kalap, flu öltönyök, uri és női divat cikkekben**, úgy forduljunk, a jóval **magnagyobbított Versenyáru üzlethez Szabadka, papucs piac. 1082**

— **Szilágyi és Diskant** miskolci gépgyáros cég kitűnő borsajtóira valamint legújabb „Villám” centrifugális bogozó és zuzógépeire felhívjuk t. olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített „Rákocsi” „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világfából készített prése genialeen egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtó felső része acél, alsó része faszervezet. Ennélfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1902. évi egrői és a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve.

1135

Innen-onnan.

Jó kedvű társaság körében csengett a gyöngyöző nedűvel telt pohár a Bárány-szálloda termében. S folyt a szó szaporán hol egyről, hol másról. Felvetődött a boncasztalra a házasság kérdése is. Nyilván valamelyik elkeseredett férj kockáztatta meg a szobahozatalát. Ezt nem jegyezte fel a fáma, de elég az hozzá, hogy megszólalt a patikus.

— Hogy mi a házasság? Egyszerű vegyrokonság.

A fiskális nem hagyta jóvá:

— Egy hiányosan megkötött szerződés a házasság, amely szerződésnek a pontjait nem igen tartják be a házasfelek.

És így következnek sorba a definíciók:

A matematikus: Egyenlet, amelyben a két adott beltághoz hamar megtaláljuk a harmadik ismeretlent.

Az orvos: Váltóláz, mely forró hévvel kezdődik és hideglelésre változik.

A kereskedő: Rizikóra csinált üzlet, amely be is válhatik, csődöt is mondhat.

A színész: Tragikomédia, melyet a közönség mindig megtapsol, vagy duett, melyben az egyik fél mindig hamisan énekel.

A katona: Háboru, örökös békekötéssel váltakozva és hol a hét, hol a harminc éves háborura változva.

Miután a társaság minden tagja elmondta a maga meghatározását, a

muzsikus cigányt kérdezték meg a házasság felől, aki is így nyilatkozott:

— A házasság hangverseny, melyben részt vesz egy banda rossz gyerekek, — de amelyben a szerelmet elhagedülte szent Dávid, — a szomszédok pedig verik hozzá a nagydobot.

Az Isten és a kisleány.

Vajmi kevés kedvesebb témája van a közönségnek, mint e világitélet. Alig mulik el egy esztendő, hogy valami jóvendőmondó ne keletkezne, aki megjósolta még részleteiben is, hogy mikor lesz a világ vége, hogyan pusztul el a földkerekség és hogyan jön el az Ur itélni az elevenek és holtak fölött. A jóvendőlés rendszerint gyorsan hódít és csodájára jár a nép apraja nagyja a kinyilatkoztatónak, kinek szavait úgy hiszi, mint akár a szentirást.

Most itt híre jár egy ilyen csodának és három vármegye népe beszél róla babonás félelemmel.

Kecömben történt a múlt héten — mint a néprege mondja — hogy egyik munkás leánya az ebédmaradékkal ballagott haza a mezőről, midőn nagy világosság támadt körülötte és egy fehérszakálu ember jelent meg előtte. A leány megijedt de az öreg barátságosan megszólította, hogy neféljen, hanem inkább adjon neki enni a kosarában lévő kásmaradékból, meg savanyu ugorkából, mert ő nagyon éhes.

A leány erre rekesztve a meglepetéstől, hogy az öreg még azt is tudja mivan a kosárban, átnyújtotta az ételmaradékot. Az ősz ember megette a kását meg az ukorkát és utánna kinyilatkoztatta, hogy ő az Isten és megjövendölte a leánynak, hogy a világnak vége lesz decemberben, de azért ne ijedjen meg, mert neki nem lesz bántódása, csak férjhez ne menjen.

A leány elmondta boldog boldogtalannak s azóta valóságos bncsujárás van a kecöli jóvendőmondóhoz, kinek az Isten megette a savanyu ugorkáját.

Építkezések és árlejtések a megyében.

Ujvidék. Az ujvidéki izr. hitközség napokban tartott közgyűlése véglegesen döntött a régebben huzódó építkezések dolgában. Elhatározta ugyanis, hogy 400-000 koronáig terjedhető költséggel oly épületsoprot épített, a mely 3 épületrészből fog állani és pedig templomból, iskolából megfelelő díszteremmel és hitközségi székházból, amelyben a hivatalnoki lakások is elhelyeztetnek. Az építési terveket Baumhorn Lipót budapesti műépítész karácsonyra teljesen kidolgozza és azok elkészülte után nyomban kiírják a versenyt mindhárom épületre, hogy az építési munkák kora tavasszal megkezdődhessenek.

Ujvidék. A palánkai hajórakodó fölötti párhuzammű fentartásához szükséges 800 m³ elsősztályu kőhányásból álló munkálatra az ujvidéki folyammérnöki hivataluál szeptember 28-án d. e. 10 órakor árlejtés lesz. A munkára vonatkozó feltételek az ajánlati mintával együtt az ujvidéki folyammérnöki hivatalnál megszerezhetők s ugyanott a műszaki iratok megtekinthetők.

TÁVIRATOK.

Gyilkosság önvédelemből.

Kézdivásárhely, szept. 20. Háromszékmegye Bereck nagyközségében Kerekes Ferenc és Pénzes György egy táncmulatságon összevesztek. Verekedés közben Kerekes Pénzest a földre teperte és fojtogatni kezdte, mire az utóbbi önvédelemből tollkésével néhányszor nyakonszurta Kerekest, aki azonnal meghalt. Pénzest letartóztatták és bekísérték Kézdivásárhelyre. A vizsgálatot megindították.

Panama diktátora.

New-York, szept. 20. Panama állam Bogota fővárosában Reyes elnök tegnap magát diktátorra nevezte ki. A legfelsőbb bíróság tagjait elfogatta. A nép megostromolta a palotát, de a katonaság véres ütközetet kezdett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Esküdtek kisorsolása. A folyó évi IV. s egyszersmind utolsó esküdtszéki ciklus tartamára vasárnap sorolták ki az esküdteket Marián Miklós h. elnök elnöklete alatt. Rendes esküdtek lettek: Kremptics Vince, Koch Mór, Németh Péter, Konc Balázs, Freudenberg Zsigmond, Fiedor József, Krnyajszki G. Máté, Batori Mátyás, Lendvay Antal, dr. Bányai Bertalan, Bartek Károly, Bende Gyula, Báics Gergely, dr. Krahl Lipót, Kiss Lajos, Lövy Simon, Deutsch Zsigmond, Kovács János, Balkó M. Mátyás, dr. Dembitz Lajos, Csajkás Mihály, Buchwald Lázár, Keller István, Czeisz Máté, dr. Bölits József, Beck Zsigmond, Kubát Gusztáv, Krausz Mór, Csizmadia Antal, dr. Kertész Ignác. Helyettes esküdtek: Kádár Elek, Malagurszky József, Dimitrievics Bogdán, Futó György, Jandek Ferenc, Kovács Sztrikó István, Cseke István, Miskolci István, Jeszenovics Miklós, Hrencsár György.

REGÉNY CSARNOK.

A HÁREMNO.

Irta: Dugovich Imre. 33

Ivánt dühében is meglepte Kálmán váratlan közbelépése. De ez a meglepetés csak egy pillanatig tartott, hogy azután, mint a romboló vihar, mely egy percig pihent, még ádázabb erővel törjön ki. Fölemelt karját nem bírta kiszakítani Kálmán vasmarkából, a másikat kapta hát föl, hogy azzal sujtson most már Kálmán arcába. E pillanatban hidegen csengő hang ejtette ki Iván nevét. Ugy hatott ez a hang, mint a kietlenségben a vihar tombolását áthasító éles hangja a halálharangnak. A felemelt kar mintha elhalt volna, erőtlenséggel hullott le, még le-hullásában sem érintve senkit. De Kálmán marka is eleresztette Iván karját.

Zorka állt a két férfi mellett, hidegen, mint a márvány, arcán a szenttelenséggel, szemében az akaratnak lelket dermesztő kifejezésével. A két férfi meg volt szelidítve; Iván dühe el volt altatva, mint az állatszélidítő tekintete alatt elalszik a kölkei féltő, felingerelt tigrisanya. Csak néhány szót hörgött úgy, hogy Zorka és Kálmán is alig hallhatták meg:

— Annak az embernek távoznia kell innen.

Az egész jelenet egyetlen percig tartott csupán. Hiszen világokat fel-

forogató szenvedélyek támadnak és változnak át céltudatos, megtörhetetlen akarattá egyetlen perc alatt. A dallos leányok táncoló körének ideje sem volt, hogy szétrebbenjen; a lakodalmas sereg észre sem vette, mennyi szenvedély, harag, düh, gyűlölet viharzott közöttük és mennyi ártatlanságot állítottak volna pelengérré.

A teljes jelenetnek csak egyetlen szemtanuja volt: Olga. Még Mátét is csak a lelkében élő jó ösztönözte tudtán kívül arra, amit tett. És ha Olga ebben a percben ott lehetett volna a három lény mellett bizonynyára Zorkát bántotta volna meg.

— Iván, szólalt meg ismét Zorka, gyere velem. Kálmán is velünk jön. El kell mondanod mi történt.

Ivánban feléledt a harag.

— Én azzal az emberrel előbb leszámolok.

— Majd ha feljogosítalak rá; mert sejtem, hogy az, ami felháborított első sorban engem érint.

— És...

— Még valakit, folytatta Zorka fagyasztó hidegséggel a megkezdett mondatot. Az a valaki tudni fogja, hogy mi a kötelessége. Ahhoz neked semmi közöd. Gyerünk, jöjjön Kálmán.

Ezzel lassan megfordult, s a két férfitől kísérvé, mosolyogva indult meg a lakodalmások között. Még arra is gondolt, hogy visszaszóljon a dalos leányokhoz, a tánc folytatására buzdítva őket.

— Marica táncol, fordult azután Ivánhoz, nem veszi észre, hogy néhány percre távoztunk.

Mikor Zorka ezeket a szavakat elmondta, már távol voltak a zajtól. Szabad helyen állottak, senki sem közeledhetett észrevétel nélkül.

— Most mond el, Iván, mi bántott.

Iván arcán megjelent a lelkében dúló vihar sötét kifejezése. Tompa hangon beszélt:

— Az az ember azt mondta, hogy te a szeretője lehetnél ennek itt.

Ha e pillanatban a leány nem lép közéjük, Kálmán öklével vágott volna Iván arcába. Így csak dühtől remegve kérdezhetette:

— A feleségem előtt mondta?

— A felesége előtt.

Kálmán szótlanul megfordult, hogy visszamenjen Olgához és a főhadnagyhoz, de Zorka visszatartotta.

— Iván, hiszel-e ennek az embernek a becsületességében?

Iván csak a fejével intett nemet, amit Kálmán, saját lelkének felháborodásával küzködve, észre sem vett.

— Iván, kezdé ismét Zorka, hiszel-e az én becsületemben.

Iván csak pillanatok mulva adta meg a feleletet:

— Mint az Istenemben.

— Nagyot mondtál Iván. Én hát erre a hitre mondom, hogy ez az ember itt, Kálmán, becsületes ember. Azt hiszem nem kell többet mondanom. Most pedig menj vissza Maricához. Ez a becsületes ember megígéri, hogy a főhadnagy negyed óra mulva nem lesz itt.

Iván nem várta meg az ígéretet. Megfordult, hogy visszatérjen menyasszonyához. Az első néhány lépést inogva, habozva tette meg, de azután biztos lett a járása.

— Kálmán, most magát kérem. Arra a szerelemre kérem, melyet elárultam.

Folyt. köv.

Felolós szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: AZ ALAPÍTÓK

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására adni, hogy helyben, Deák-utca, dr. Szilasi-féle házban, Havas Ferenc mellett, — szeptember 1-én egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen újonnan berendezett

női kalap- és kész konfekció-üzletet

nyitok, ahol minden e szakmába vágó cikkek a legújabb divat szerint és a legolcsóbb árban lesznek kaphatók.

Átalakításokat jutányos árban számítok.

Dús választék gyermek-ruhácskákban és gyermek-kalapokban.

Több éven át Bécsben szerzett tapasztalataim biztosítják a n. é. közönséget, hogy a legfokozottabb igényeknek is képes leszek megfelelni.

Becsés pártfogásukat kérve

1154 maradtam kitűnő tisztelettel

Stein Mariska.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

1154 maradtam kitűnő tisztelettel

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

Ugyanott tanuló-leányok felvételnek.

A Lifka-féle tökéletesített

Elektro-Bioskop

Szabadkán, széna téren.

Színház. Szenzációs események legtökéletesebb bemutatása, egy ezen célra épített nagy csarnokban, egy 20 lóerejű gőz dynamo-gép villanyos világítása mellett.

Műsor szeptember 21, 22. és 23-án:

1—3. A balti flotta. A »Blestiasky,« »Bezupretskny,« »Bystry,« »Byldovy,« »Bravy« stb. torpedónaszádok kikötése Port-Szaidban. A »Sissoi-veliki,« »Navarin,« »Lemhug,« »Svietlana,« »Almaz« stb. távozása a flotta előtt. Egy cirkáló harcban, mikor összes ágyúival tüzel.

4. A megbüvölt tyúk.

5. A régi és az új Róma látképe.

6—7. Vadorzók üldözése. (Nagyszerű fölvetel.)

8—10. A versailli világhírű szökőkutak. (Franciaország.)

Naponkint 7, 8 és 9 órakor este előadás. Vasár- és ünnepnapokon 4, 5, 6, 7, 8 és 9 órakor.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Katonák őrmestertől lefelé és 10 éven aluli gyermekek a III. helyen 20 fillért fizetnek.

11. A Pique király átváltozása. 12—19. Látványosság! Margit szerelme Modern dráma 7 képben. 1. kép: Egy gazdag fiatalember várja a leányt és megszojteti. 2. kép: Mint világhölgy. 3. kép: Elhagyatottan. 4. kép: Éhhalálhoz közel. 5. kép: Levél a szülőkhöz. 6. kép: Iszonyu bűnhődés. 7. kép: A kórházban.

20. Loye Fuller, a világhírű szerpentintáncos. (Gyönyörűen színezve.)

Műsor változás fentartva. Minden 3 nap egészen új műsor.

Mi a szász? ... A papa megengedte, hisz Jakobi-féle Antinicotin cigaretta-hüvely. Gyár: WIEN VIII., Pasirringasse Nr. 17.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 6 fillér Legkisebb hirdetés 30 fillér

Használt zongora. Keresek egy jó karban lévő használt zongorát. Cim a kiadóhivatalban. 1204

Vesz használt tankönyveket regényeket és zeneműveket az Antikvárium könyvkereskedés Szabadkán szemben a gymnasiummal. A világhírű »Progress« cigaretta hüvely főraktára Nikotin mentes egyiptomi papír 100 hüvely egy doboz csak 9 kr, a legfinomabb egy doboz csak 11 kr. Levélpapír, írószerszám. Irodai felszerelések bámulatos olcsók. Kölesön könyvtár havi díja 30 kr egyedül az Antikvárium könyvkereskedésében. Képes levelező lapok nagy választékban csak 1 kr drbjá az Antikváriumba. 1010

Kiadó uri lakás. 4 egymásba nyíló szoba verandával, külön álló konyhával, fürdő szoba, pince, padlás, esetleg istállóval a villany teleppel szemben azonnal kiadó. Tudakozódni a villanyteleppel szemben levő Abraham Róbert fűszerüzletében lehet. 1032

Megvételre keresek fűszer- és vas- vagy tiszta fűszerüzletet a vidéken. Cim Flink István Moór (Fejérmegye).

A kisújszállási kölcsönös segélyező-egylet mint szövetkezet gyakornokot keres.

Rófös- és rövidárusegéd, izr. vallásu 2—4 évi gyakorlattal bír magyar és németül beszél, ügyes eladó és rakodó, azonnal vagy október elejére állandó alkalmazást nyer Schäffer S. Mór cégnél, Bácsfeketehegyen.

ÓRA-
javításokat jól, olcsón, pontosan eszközöl — jótállás mellett —
STURCZ GYULA
órás mester. 1198
(Főposta sorában, régi halpiac.)

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár Kecskeméten
1186—I. AJÁNLIJA:
48-as LIKÓR
PORT ROYAL RUM
ÖRDÖG LIKÓR :: ::
JÉG LIKÓR :: :: ::
BARACK LIKÓR :: ::
BARACK-COGNAC Mindenütt kapható.
-PALINKA
-CRÉME
KECSKEMÉTI MENYECSKE-likőr gyártmányai!

14—15 éves leányok felvételnek lapunk könyvnyomdájában.

Kiadó lakások
VIII. kör Kelet-utcában 414 alatt.

Értesítést ad
Magyarné
1177 VI. kör Széchenyi-tér 98 sz.

Tanoncok, kik 1—2 gimnáziumot vagy polgárit végeztek, felvételnek lapunk könyvnyomdájában.

Szőlő-vessző!

A világhírű „Delawáre“ adja a legjobb bort!

Öltani, permetezni nem kell!

A szőlészet kincse.

A filoxerának ellent áll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók.

Nagymennyiségű sima és gyökeres **Delawáre-vessző eladás.**

Cim: 1153

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Segesd. Központi iroda: Felső-Segesd. (Somogy-m.)

Rendeléseket felvesz: Meződy Károly ur Szabadkán, I. kör, Asztalos-utca 302. szám.

LAKÓHÁZ

Bognár- és Lakatos-utca sarkán, közel a vasúthoz,

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Dr. Weisz Jenő, ügyvéd.

(Batthyányi-utca.)

1167

Két elegánsan BUTOROZOTT SZOBA esetleg istállóval, Kossuth-utca közelében **azonnal kiadó.** 1203
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséggel tudatni, hogy a plac-téren, Jakobesics-ház I. emeletén

Női Kalap Divattermet

nyitottam.

Raktáron tartok nemcsak szalomban készült, hanem valódi párisi modell-kalapokat, amelyeket jutányosan szállítok.

Alakításokat pontosan eszközölök és igen olcsón számítok.

A mélyen tisztelt hölgyközönség látogatásáért esedezve, ajánlom magamat nagybecsű pártfogásába.

1200 Teljes tisztelettel

Mme Rusznyák.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.

Ugyanitt tanulóleányok felvételnek.